

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра суспільних комунікацій та регіональних студій

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАСВА)

01 » вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Інформатика та соціальна інформатика

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»

Спеціальність: 054 «СОЦІОЛОГІЯ»

Освітньо-професійна програма: «Соціологія»

Робоча програма навчальної дисципліни «Інформатика та соціальна інформатика». Одеса: ОНУ, 2022. 9 с.

Розробник: Романенко С.В., кандидат соціологічних наук, доцент, доцент кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри суспільних комунікацій та регіональних студій

Протокол № 1 від “30” серпня 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) (Оксана СІГОВСЬКА) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПІ/ОНП Соціологія

_____ (підпис) (Тетяна КАМЕНСЬКА) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Протокол № 1 від “30” 08 2022 р.

Голова НМК _____ (підпис) (Олег ХОРОШИЛОВ) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) (_____) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (підпис) (_____) (Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>очна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3 годин – 90 змістових модулів – 2	Галузь знань 05 соціальні та поведінкові науки (шифр і назва) Спеціальність 054 соціологія (код і назва) Спеціалізації: (назва) Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
		20 год.	6 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		<i>Лабораторні</i>	
		10 год.	4 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	80 год.
Форма підсумкового контролю: залік			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: навчити усвідомленому користуванню персональним комп'ютером (ПК), сформувати культуру створення та оформлення документів за допомогою ПК; сформувати науковий інтерес до соціальних аспектів інформатизації суспільства.

Завдання: 1) Створення теоретичної та практичної бази, необхідної для орієнтації в новій інформаційній реальності; 2) практичне освоєння ПК; 3) методологічна підготовка до подальшого вивчення, освоєння, використання й участі в розробці інформаційних технологій в галузі соціальних та поведінкових наук.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **знати:**

- основні принципи роботи комп'ютера;
- призначення й основні складові частини операційної системи (OS);
- принципи роботи з сучасними OS;
- призначення і прийоми роботи з прикладними програмами;
- принципи пошуку, розсилання й одержання інформації через локальні та глобальні комп'ютерні мережі;
- володіти навиками та культурою оформлення документів за допомогою ПК;
- основні прийоми використання та обслуговування ПК, OS, прикладних програм та експертних систем.

В результаті вивчення даного курсу студент повинен **вміти:**

- підготувати до роботи комп'ютер, підключити необхідні пристрої, правильно завершити роботу з комп'ютером і підготувати його до вимикання;
- орієнтуватися в середовищі сучасних найбільш поширених OS, користатися їх основними функціями;
- користуватися графічними редакторами;
- використовувати можливості текстових редакторів для створення файлів, що містять текстову інформацію, таблиці, графіки, схеми;
- вносити інформацію до електронної таблиці, будувати за її даними діаграми, графіки, робити необхідні обчислення;
- створити базу даних, обробити внесену інформацію, скласти звіт про отримані результати;
- представити наукову інформацію або результати власних досліджень за допомогою електронного документу на електронному носії;
- використовувати різноманітні сервіси інтернету.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних

компетентностей та результатів навчання:

ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.
ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК09. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.
СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефаківців.
РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.
РН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефаківців.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ПК. Устрій та призначення.

Тема 1. Персональний комп'ютер.

Інформатика як наука. ПК як об'єкт вивчення інформатики. Загальна уява про ПК та його периферійні пристрої. Особливості взаємодії процесора та оперативної пам'яті.

Тема 2. Операційна система та прикладні програми.

Складові частини OS. Особливості взаємодії OS та користувача. Типи OS. Особливості їх роботи та прикладні програми.

Тема 3. Комп'ютерні мережі.

Локальні та глобальні комп'ютерні мережі. Інтернет. Структура й основні принципи роботи в мережі Інтернет. Поняття протоколу і сервісу. Програми для роботи в різних сервісах мережі Інтернет.

Змістовий модуль 2. Соціальна інформатика.

Тема 4. Інформатизація суспільства: теоретико-методологічні підходи.

Теорії інформаційного суспільства. Процес інформатизації, його складові та можливості виміру. Оцінка стану та наслідків інформатизації.

Тема 5. Глобалізація суспільства.

Теорії глобального суспільства. Процес глобалізації та постглобалізації. Позитивні та негативні наслідки глобалізації суспільства.

Тема 6. Теорії віртуалізації.

Теорії віртуалізації, постмодернізації та постпостмодернізації суспільства. Оцінка стану та наслідків віртуалізації/постмодернізації/постпостмодернізації.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	Очна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		л	п	лаб	сп		л	п	лаб	сп
Змістовий модуль 1. ПК. Устрій та призначення.										
Тема 1. Персональний комп'ютер	16	4		2	10	15				15
Тема 2. Операційна система та прикладні програми	14	2		2	10	17			2	15
Тема 3. Комп'ютерні мережі	12	2			10	12			2	10
Разом за змістовим модулем 1	42	8		4	30	44			4	40
Змістовий модуль 2. Соціальна інформатика.										
Тема 4. Інформатизація суспільства: теоретико-методологічні підходи	16	4		2	10	17	2			15
Тема 5. Глобалізація суспільства	16	4		2	10	17	2			15
Тема 6. Теорії віртуалізації	16	4		2	10	12	2			10
Разом за змістовим модулем 2	48	12		6	30	46	6			40
Усього годин	90	20		10	60	90	6		4	80

5. Теми семінарських занять

Семінарські заняття не передбачені.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття не передбачені.

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна	Заочна
1	Сучасні операційні системи. Їх складові та особливості. Налаштування	2	2

	OS під потреби користувача		
2	Сучасні офісні прикладні програми. Їх можливості при оформленні документів. Використання різноманітних сервісів інтернету	2	2
3	Теорії інформаційного суспільства. Процес інформатизації та його складові. Оцінка стану та наслідків інформатизації.	2	
4	Теорії глобалізації суспільства. Теорія віртуалізації суспільства.	2	
5	Оцінка позитивних та негативних наслідків інформатизації суспільства для особистості	2	
	Разом	10	4

8. Самостійна робота

Основні види самостійної роботи:

- (1) Підготовка до лекційних та лабораторних занять протягом семестру.
- (2) Виконання комплексної контрольної роботи (ККР), що передбачає перевірку рівня засвоєння модулю I, рівень користування ПК, навички оформлення документів.
- (3) Рецензія на обране джерело за темою лекційних/лабораторних занять або есе за обраною темою.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Очна	Заочна
1	Персональний комп'ютер (1), (2).	10	15
2	Операційна система та прикладні програми (1), (2).	10	15
3	Комп'ютерні мережі (1), (2).	10	10
4	Теорії інформатизації суспільства (1), (3).	10	15
5	Теорії глобалізації суспільства (1), (3).	10	15
6	Теорії віртуалізації суспільства (1), (3).	10	10
	Разом	60	80

9. Методи навчання

Лекція; лекція-дискусія з опорою на прочитане; пошук інформації для виконання завдань; робота в малих групах; обговорення; робота за ПК; виконання практичних завдань; зворотній зв'язок.

Компетентності та РН	Методи навчання та формування компетентностей	Показники засвоєння матеріалу
ЗК07. Навички міжособистісної взаємодії.	Участь в роботі малих груп; обговорення, виконання групових практичних завдань; заповнення карток зворотного зв'язку.	1) Вміння ставити запитання та втручатися в формування тематики аудиторних занять. 2) Вміння розподіляти ролі для пошуку та обробки інформації в малій дослідницькій групі. 3) Вміння використовувати різноманітні сервіси інтернету для обміну інформацією та міжособистісної/групової взаємодії.
ЗК08. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Пошук інформації для дослідницьких завдань в малій групі та для написання рецензії/есе.	1) Знання основних принципів організації та методів пошуку інформації в інтернеті. 2) Володіння основними принципами перетворення інформації в знання.
ЗК09. Здатність використовувати	Пошук інформації для дослідницьких завдань в	1) Знання про будову ПК та його програмне забезпечення.

інформаційні та комунікаційні технології.	малій групі та для написання рецензії/есе.	2) Знання основних принципів організації інформації в ГКМ та методів пошуку інформації в інтернеті. 3) Вміння використовувати різноманітні сервіси інтернету для пошуку, обробки та поширення інформації.
СК03. Здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому.	Участь в роботі малих груп; пошук інформації, обговорення, виконання групових практичних завдань; написання рецензії/есе.	1) Знання основних принципів організації інформації в ГКМ та методів пошуку інформації в інтернеті. 2) Вміння використовувати різноманітні сервіси інтернету для пошуку, обробки та поширення інформації.
СК07. Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців.	Участь в роботі малих груп з презентації результатів обговорень; презентація ККР, рецензії/есе.	1) Вміння використовувати прикладні програми та сервіси інтернету для презентації групових та індивідуальних завдань.
РН07. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.	Пошук інформації для дослідницьких завдань в малій групі та для написання рецензії/есе.	1) Знання про будову ПК та його програмне забезпечення. 2) Знання основних принципів організації інформації в ГКМ та методів пошуку інформації в інтернеті. 3) Вміння використовувати різноманітні сервіси інтернету для пошуку, обробки та поширення інформації.
РН11. Презентувати результати власних досліджень для фахівців і нефахівців.	Участь в роботі малих груп з презентації результатів обговорень; презентація ККР, рецензії/есе.	1) Вміння використовувати прикладні програми та сервіси інтернету для презентації групових та індивідуальних завдань.

10. Форми контролю та методи оцінювання

Перевірка ККР, перевірка рецензій або есе; перевірка карток зворотного зв'язку; резюме стосовно результатів роботи малих груп.

Види навчальної роботи	Кількість балів за виконання	Кількість подій
1. Участь в роботі лекційного/лабораторного заняття, заповнення картки зворотного зв'язку	0-2	15
2. Робота в малих групах	0-3	9<
3. Доповідь за результатами роботи малої групи	0-5	9<
3. Написання рецензії або есе	0-20	1
4. Виконання ККР	0-20	1
		Разом: 0-100

11. Питання для підсумкового контролю

1. Персональний комп'ютер. Його призначення і можливості.
2. Процесори, їхні види і швидкодія.
3. Оперативна пам'ять.

4. Монітори.
5. Нагромаджувач на твердому диску (вінчестер).
6. Логічні диски.
7. Зовнішні нагромаджувачі.
8. Принтери.
9. Інші пристрої, що підключаються до комп'ютера: «миша», джойстик, сканер та ін. Їхнє призначення і можливості.
10. Включення і вимикання комп'ютера. Дії при «зависанні» комп'ютера або неправильній роботі програм.
11. Операційна система (OS), її призначення і складові частини.
12. Прикладні програми.
13. Поняття файлу. Імена файлів.
14. Каталоги (папки).
15. Повне ім'я файлу.
16. Електронні таблиці. Створення робочих таблиць.
17. Можливості табличних процесорів.
18. Поняття бази даних.
19. Можливості персонального комп'ютера при роботі з базами даних.
20. Графічні редактори. Їхні можливості та різновиди.
21. Обмін даними між документами.
22. Текстові редактори. Їхні можливості та різновиди.
23. Пакети прикладних програм для роботи в сучасному офісі. Властивості і призначення.
24. Локальна комп'ютерна мережа. Її пристрій, можливості і призначення.
25. Глобальні комп'ютерні мережі. Інтернет.
26. Структура й основні принципи роботи в мережі Інтернет.
27. Можливості, які надає мережа Інтернет. Поняття протоколу і сервісу.
28. Пошук інформації. Пошукові системи.
29. Сервіси мережі Інтернет.
30. Програми для роботи в різних сервісах мережі Інтернет.

12. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль						ККР	Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль №2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	20	100
10	10	10	20	15	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D		
60-69	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Основи інформатики». ОНУ. 2022. 9 с. URL: <http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/dystsyplyny>

2. Силабус з навчальної дисципліни «Основи інформатики». ОНУ. 2022. 4 с. URL: <http://onu.edu.ua/uk/structure/faculty/fmvps/dystsyplyny>
3. Романенко С.В., Ветрова С.С. Основи інформатики. Методичний посібник. Одеса: Одеський національний університет ім. І.І. Мечникова, Астропрінт, 2003. 40 с.
4. Google Classroom. URL: <https://classroom.google.com/c/NTY5ODAxNzA5MTcz?cjc=klmr7in>

14. Рекомендована література **Базова**

1. Інформатика. Комп'ютерна техніка. Комп'ютерні технології: Підручник 3-тє видання. К.: Каравела, 2011. 592 с.
2. Матвієнко М.П., Розен В.П., Закладний О.М. Архітектура комп'ютера. К.: Видавництво Ліра, К, 2013. 264с.
3. Соціальна інформатика: навчальний посібник / Носенко Т.І., Бонч-Бруєвич Г.Ф.; Київ, 2013. 136 с.
4. Зайцев В.Г., Дробязко І.П. Операційні системи: навч. посіб. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 240 с. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/29600/1/Operatsiini_systemy.pdf
5. Остапенко М. Інформаційне суспільство: Епоха політики образів // Наукові записки. Випуск 1(57). 2018. С 320-330. URL: https://ipriend.gov.ua/wp-content/uploads/2018/07/ostapenko_informatsiine.pdf
6. Огорокова В.В. Віртуалізація суспільства як основне джерело сучасного утопізму // Science Rise. 2017. №5/2 (34). с.59-62. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2017_5\(2\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/text_2017_5(2)_15).
7. Рябець Н.М., Тимків І.В. Віртуалізація глобальної економічної системи: кількісно-якісний вимір в сучасних умовах інтенсифікації глобалізаційних процесів // Ефективна економіка. №11. 2017. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5890>
8. Бауман, З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / Пер. з англ. І. Андрущенко; за наук. ред. М. Винницького. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 109 с.
9. Гіденс Е. Нестримний світ: як глобалізація перетворює наше життя / Пер. з англ. Н.П. Поліщук; відп. ред. О.Є. Гомілко. К: Альтерпрес, 2004. 97 с.
10. Тоффлер Е.Третя Хвиля / 3 англ. пер. А. Євса. К.: Вид. дім «Всесвіт», 2000. 480 с.

Додаткова

1. Шеховцов В.А. Операційні системи. К.: Видавнича група ВНУ, 2005. 576 с.
2. Селедзінський І.Ф., Василенко Я.П. Основи інформатики. Тернопіль: Навчальна книга–Богдан, 2007. 157 с.
3. Войгюшенко Н.М. Інформатика та комп'ютерна техніка. К.: Академія, 2006. 367с.
4. Операційні системи: навч.посібник / М.Ф.Бондаренко, О.Г.Качко. Х.: Компанія СМІТ, 2008. 432 с.

14. Електронні інформаційні ресурси

1. coursera.org URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/coursera-proponuye-bezkoshtovni-onlajn-kursi-dlya-ukrayinskih-studentiv>

Крім того припускається застосування будь-яких джерел глобальної комп'ютерної мережі Інтернет, а саме матеріали методичних посібників, книг, наукових журналів, спеціальних комп'ютерних форумів та сайтів.